

TARİHİ PARIS İKLİM ANLAŞMASI'NIN MİMARİ AMERİKA'YA RAĞMEN YOLA DEVAM DİYOR

TRUMP'IN YAPTIĞI ÇILGINLIK

Merve ERDİL

merdil@hurriyet.com.tr

SÜRDÜRÜLEBİLİR
BİR DÜNYA İÇİN...
Hürriyet
BİLİNÇLİ
EKONOMİ

Paris İklim Anlaşması'nın mimarlarından biri olan Avrupa İklim Vakfı (ECF) CEO'su Laurence Tubiana, ABD Başkanı Donald Trump'ın anlaşmadan çekilme kararını değerlendirirken, "Bazen insanlar diyor ki 'Eğer yapamıyorsak anlaşmadan vazgeçelim.' Ancak bu çılgınca. Çünkü 4-5 derecelik bir ısınmayla dünyada büyük bir tahribat yaşanır" diyor.

AVRUPA İklim Vakfı (ECF) CEO'su Laurence Tubiana, 2015 yılında imzalanan Paris Anlaşması'nın da mimarlarından biri. Tubiana geçtiğimiz hafta, ECF, Almanya'nın enerji konusundaki en etkin düşünce kuruluşu Agora Energiewende ve Sabancı Üniversitesi İstanbul Politikalar Merkezi (IPM) ortaklığında kurulan SHURA Enerji Dönüşümü Merkezi'nin kuruluşu nedeniyle İstanbul'daydı. Kendisine Paris Anlaşması sonrası, özellikle ABD Başkanı Donald Trump'ın anlaşmadan çekilme kararı açıklamasının ardından iklim mücadelesinde neler yaşandığını sordum. Trump'ın ABD'yi anlaşmadan çekme kararına yönelik "Elbette iyi haber değil" yorumu yapan Tubiana, "Diğer yandan Trump bu anlaşmanın ne kadar dirençli olduğunu gösterdi çünkü başka kimse çıkmadı" diyor. 1997'de Kyoto Protokolü devreye girdiğinde, ABD protokolü imzalamamış ve birçok ülke de ABD'nin peşinden gidip, protokolü imzalamama kararı vermişti. Paris Anlaşması'nda ise benzer durum yaşanmadı. Paris İklim Anlaşması'nda başlıca amacın her ülkenin kendi hedeflerini belirlemesini sağlamak olduğunu anımsatan Tubiana, iklimle mücadelede yeterince hızlı olmadığımızdan şikâyet ediyor.

BÜYÜK TAHRİBAT YAŞANIR

Bundan endişe duyduğunu söyleyen Tubiana, şöyle devam ediyor: "Eğer küresel sıcaklık artışını yüzyılın sonuna kadar 2 derecenin altında tutmak istiyorsak- ki zaten 1

Laurence Tubiana

derecelik sıcaklık artışına ulaştık-önümüzde küçük bir eylem alanı var. Ve emisyonlar hala küresel düzeyde artıyor. Bu yüzden benim kaygım, evet düşüncede, teknolojiye ve ekonomide gerçekten bir dönüşüm geçirdik ve geçiriyoruz, ama çok yavaş. Bu kesin. Şimdiyse en büyük zorluk bunu nasıl hızlandıracağız. Tabii muhalif bir ABD hükümetine sahip olma handikabı da yardımcı olmuyor. Çünkü bu durum başkaları üzerindeki baskıyı azaltıyor ve ABD büyük bir ekonomi. Ama başka seçeneğimiz de yok. Bazen insanlar yapamazsak, anlaşmadan vazgeçmemiz gerektiğini söylüyorlar. Bu çılgınca. Çılgınca çünkü ülkeler sadece Paris için taahhütlerini yerine getirse bile- ki bu yapılabilir- bu küresel sıcaklığı sınırlayabiliyor. Eğer bu olmazsa sıcaklık artışı 4-5 dereceye çıkabilir. Bunun ise neye benzeyeceğini bilmiyoruz, muhtemelen birçok doğal ortamda, hatta insanların yaşam alanlarında büyük bir tahribat yaratacak. Yani insan türü olarak yaşadığımız bu gezegen için elimizden geleni yapmalıyız. Bu hedefte başarılı olamasak bile. Bu yüzden insanlar 'Eğer başaramayacaksak neden uğraşalım' derken hep endişe duyuyorum. Hayır! Bu büyük bir şey. Sorun, insanların hayatta kalmaları için bunun ne kadar önemli olduğunu anlamamaları."

KÜRESEL VATANDAŞLIK MESELESİ

ABD'den sonra Çin'in iklim değişikliği konusunda "meşale taşıyıcı" olma görevine soyunduğunu anlatan Tubiana, "Fakat kontrol ve dengeye sahip olmak her zaman çok iyidir. Çünkü onlar bir şeyler yapıyorlar ama diğer yandan Çin'den dünyanın diğer ülkelerine çok fazla sermaye akışı var ve şu anda çoğu yüksek karbonlu sektörlere gidiyor. Ve anlaşma bir arkadaş baskısı gibi işliyor. Bu nedenle, ABD'nin kaybını yeniden dengeleme sorunu gerçek bir sorun. Burada Avrupa devreye girmeli ve giriyor da" yorumunu yapıyor. ABD'de ise hükümetin dışında büyük şirketler, bankalar, yerel otoriteler, STK'lar ve topluluklar gibi farklı unsurların iklim değişikliği konusunda elimi taşın altına koyduğunu Tubiana, "Aslında liderliğin doğası da değişti" diyor. Trump çekileceklerini açıkladığında, ABD'de 'Hükümet olarak çekilebilirsiniz, ama biz hala varız' diyen bir hareketin başladığına işaret eden Tubiana, "Eğer işletmeler ya da şehirler 'Ne istersen yapabilirsin ama biz yurttaş olarak, küresel hedefe bağlı kalmamız gerektiğine karar verdik' diyorsa, bu uluslararası hükümetler arası bir şey olmaktan çıkıp küresel bir vatandaşlık meselesine dönüşüyor ve süreç tamamen değişiyor" diyor.

İKLİMDE TEHLİKELİ SENARYO

"2 santigrat derece ısınma sınırına ulaşırsak ne olur?" sorumuza karşılık Tubiana, şunları anlatıyor: "Afrika ya da Ortadoğu'nun birçok bölgesinde kuraklık yaşanıyor. Bu bölge çok daha fazla etkilenecek. Bölge zaten politik olarak çok karmaşık ve bu soruna Doğu Akdeniz'in deniz seviyesindeki yükselişinin herhangi bir başka bölgeye veya denize göre daha hızlı yükseleceğini de ekliyorsunuz. Böylece Mısır ya da Lübnan gibi ülkelerde deniz seviyesindeki yükseliş sahip oldukları tüm iyi suların yüksek oranda tuzlanmasına yol açacak. Kaynakların tuzlanması gerçekten bir sorun çünkü o zaman tarım ve insanlar için kullandığınız suyu tuzdan arındırmak zorunda kalacaksınız ve bu hala çok pahalı. Ve tabii ki bölgedeki su mevcudiyeti, her yerde yaşanan kar sorunu nedeniyle yoğun bir şekilde azalacaktır. Sudan'da görüyorsunuz Etiyopya'da, Çad'de şu anda iklim mültecileri var. Bazı analizler, Suriye'deki kuraklığın büyük olasılıkla siyasi krizi derinleştirdiğini gösteriyor. Göç üzerindeki iklim boyutunu zaten ölçebiliriz, göç akışını arttırdı ve muazzam ölçüde artıracak. Bu gelecek bir şey değil, şimdi yaşanıyor. İnsanların suları yoksa, su için savaşlar ya da hareket ederler. Bu yıl ortalama sıcaklıkta en yüksek oldu. New York'ta bir gün 2 dereceden, ertesi gün 26 derece olan bir hava var; hava dengesizliği gerçekten çok yüksek. Ve sonra daha görünmez bir şey var, sağlık meselesi. Direnmeye alışık olmadığımız, sıcak bölgelerden kuzey bölgelerine gelen bir dizi virüs var."